

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. הטענה: הטלת משמעת על התלמידים לא צריכה להיות השאיפה שלנו. / לא היינו רוצים שכל האנשים יצייתו לנוורמות אחידות. / בהטלת משמעת על תלמידינו אנחנו חוטאים לייעודנו. / בהטלת משמעות אנחנו מונעים מהתלמידים להכיר את אופיים ואת רצונותיהם ולפתח דעה עצמאית ואישיות ייחודית. / בהטלת משמעת אנו חוסמים את יצר הגילוי והחדשנות שבתלמיד.
2. רצח, התעללות, גנבה וכל הפשעים נמנעים הודות למשמעת של רוב הציבור ולציות לחוקי המוסר והמדינה. / חוקים אלה מאלצים את בני האדם להתגבר על יצריהם למען שלום החברה והפרטים בה, למען שמירה על צלם אנוש.
3. א. קטע (2)
ב. כותב מאמר 2, כמו המורה בקטע (2), תומך בשיחה עם התלמיד שבה המורה מנסה להבין מדוע התלמיד אינו עושה את מה שהתבקש לעשות / תומך בחשיבה משותפת של מורים ותלמידים / ביצירת אווירה חיובית / מכבדת / נעימה בכיתה.
ביסוס:
צריך לחשוב יחד איתם, ולא רק "להנחית" עליהם הוראות. / צריך לשתף אותם בתהליך קבלת ההחלטות הנוגעות ללמידתם ולחיייהם יחד בכיתה. / הרהור בשאלות אלה יעזור לנו לבדוק איזו אווירה אנחנו עוזרים ליצור בכיתה.
4. א. טענת הנגד:
הבעיה אינה בתוכנית הלימודים ויש לדרוש מהתלמידים "להתנהג כראוי" כלומר לעשות בדיוק כדברי המורה. / התלמידים הם האשמים הבלעדיים בחוסר המשמעת, ולא תוכניות הלימודים.
ב. פרופסור עוז אלמוג עשוי שלא להסכים עם טענת הנגד.
ביסוס:
המערכות הישנות שפעלו מתקופת המהפכה התעשייתית ובמשך מאה השנים האחרונות, אינן ישימות עוד. / הצעירים סובלים בתוך מערכת חינוך מיושנת שאינה מתאימה לעולם שלהם. / בעיות המשמעת נובעות מנסיבות חברתיות ומנסיבות חינוכיות.
5. (2) משמעת עצמית תורמת להנאה ולמעורבות של התלמיד, ולא להשגת יעדים ולעמידה בלוחות זמנים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

6. הצעה לסקירה

בעיות משמעת הן חלק בלתי נפרד מהמציאות שאיתה מתמודדים אנשי החינוך בבתי הספר ובמוסדות החינוך מדי יום. בצד הטוענים כי התלמידים הם האשמים הבלעדיים בחוסר המשמעת (קון, 2007), גוברת כיום גם ההבנה כי הבעיה אינה התלמידים, אלא המערכת הבית-ספרית שעבר זמנה ותוכניות הלימודים המיושנות שאינן מתאימות עוד לתלמידים בימינו (קון, 2007 והרפז, 2007). תמר ואלמוג עוז (בתוך הרפז, 2007) טוענים גם כי בעיות המשמעת הן תולדה של נסיבות חברתיות אשר יצרו פה חברה רכה ורכרוכית בכל הנוגע לענישה ולהצבת גבולות, וכי למעשה בעיות המשמעת הן ביטוי לרפיסות חברת המבוגרים ולחולשה של הגישות הליברליות, לדוגמה גישת "הילד במרכז" הסבורה כי תפקיד המבוגרים הוא לספק את רצונותיו וגחמותיו של הילד.

על פי קון (2007) והרפז (2007) דרך ההתמודדות המרכזית עם בעיות המשמעת היא ליצור סביבת לימודים נעימה ומעניינת: על הכיתה להיות קהילה תומכת ועל המורה להפוך יועץ לימודי המשתף את תלמידיו בתהליכי קבלת ההחלטות הנוגעות ללימודים ובהגדרת היעדים לה. יתר על כן, על בית הספר לאפשר לתלמידים לבחור את המסלולים ואת השיעורים שבהם ירצו ללמוד ולהציב להם מטרות שיעניינו אותם. לפי הרפז (2007) רק בית ספר שיגמיש את השיטה הנהוגה כיום, יוכל להפסיק לכלות זמן מיותר על בעיות משמעת.

ביבליוגרפיה:

- הרפז, י' (אוקטובר, 2007). בעיות משמעת הן בעיות משמעות. **הד החינוך**. גליון 9, עמ' 28-31
- קון, א' (אוקטובר, 2007). משמעת היא הבעיה, לא הפתרון. **הד החינוך**. גליון 9, עמוד 42

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר (10 נקודות)

7. • אחד
- העשרים ושישה
- אלפיים עשרים ואחת
- שבעת
- תשע
- שלושים ושבעה
- שלושים ושש
- שניים
- שלוש
- ארבע

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

8. א. (1) משפט איחוי / מאוחה / מחובר
- (2) פשוט
- (3) מורכב

ב. (1)

איבר א

,

ואילו בבית הספר הכול איטי, סמכותי ומשעמם.

(3)

פסוקית (תיאור) זמן

 |

פסוקית מושא

 |

כשמצב העניינים בכיתתי הגיע לשפל המדרגה,

 |

חשבתי

 |

שהילדים אשמים בכך.

- ג. איטי – נשוא (כולל)
- תחושת – מושא
- העניינים – לוואי

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

9. א. (1) מורכב
(2) איחוי / מאוחד / מחובר
(3) פשוט
- ב. (1) הם – אוגד
(2) הם – נושא
- ג. סיבה ותוצאה / סיבתיות
- ד. (1) משום ש
(2) (ו)לכן
(3) הודות (ל)
- ה. התלמידים משתעממים בבית הספר מכיוון שהם אינם יכולים ליצור לעצמם גירויים ואתגרים חדשים. / השעמום של התלמידים בבית הספר נובע מחוסר היכולת שלהם ליצור לעצמם גירויים ואתגרים חדשים.
10. א. הבעיה הייתה בתוכנית הלימודים שלי ולא בתלמידים.
- ב. • (1) במורים או בתוכנית הלימודים
(2) הבעיה ולא הפתרון
• במשפט (1) – ברירה
במשפט (2) – ניגוד
- ג. (1) פסוקית (תיאור) תנאי
[אם קיבלת על עצמך משימות, תעמוד בהן.]
פסוקית מושא
(2) התלמיד יבחר [אם המטלות יבוצעו בבית או בבית הספר.]
11. א. (1) לוואי
(2) נושא
(3) תיאור (סיבה)
(4) מושא
- ב. • עד עתה לא נחקר בארץ נושא המשמעת אצל מחנכי הכיתות, אף על פי שלעיתים קרובות המחנכים הם שנדרשים לטפל בבעיות משמעת. / לעיתים קרובות מחנכי הכיתות הם שנדרשים לטפל בבעיות משמעת, ולמרות זאת עד עתה לא נחקר בארץ נושא המשמעת אצל מחנכי הכיתות.
- מחקר חדש שמטרתו היא מתן כלים למחנכים להתמודדות עם בעיות משמעת בחן לעומק את נושא המשמעת בכיתה מנקודת מבטם של המחנכים. / מטרת המחקר החדש שבחן לעומק את נושא המשמעת בכיתה מנקודת מבטם של המחנכים היא מתן כלים למחנכים להתמודדות עם בעיות משמעת.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

12. א.

המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה
(1)	החל באומנות וכלה במדע ובכלכלה	בכל תחום	לואי
(2)	עונשים ותגמולים	על הפתרונות הנוחים	מושא
(3)	כגון גלישה באינטרנט, שליחת מסרונים וצפייה בערוצים השונים בטלוויזיה	גירויים רבים	נושא

ב.

המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
לומדים ¹	שם עצם	נשוא
לומדים ²	פועל	נשוא
מצטיינים ³	שם תואר	לואי

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

13.

הפועל	השורש	הבניין
מְשַׁכְּנֶה	ש-כ-נ-ע	פועל
הַבְּנִי	ב-י-ו-ן	הפעיל
עֲשׂוּיִים	ע-ש-י-ה	קל / פעל
לְהוֹדוֹת	י-ד-י-ה	הפעיל
אֶצְטָרֵךְ	צ-ר-ך	התפעל
תִּבְנֶה	ב-נ-י-ה	נפעל
מֵאֲמֶנֶת	א-מ-ן	פיעל

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

הפועל	השורש	הבניין
לְכַלּוֹת	כ-ל-י/ה	פיעל
תּוֹכְלוּ	י-כ-ל	קל / פעל
מְכַיֵּלָה	כ-ו-ל	הפעיל

14. א.

ב. (1) השורש: ק-ד-ם

המשקל: תקטיל

(2) השורש: ק-ד-ם

הבניין: הפעיל

הזמן: עתיד

ג. יצור, מוצר

15. א. בקשה – פיעל

התחשבות – התפעל

ציות – פיעל

שליטה – קל / פעל

ב. (1) השורש: י-ש-ב

הבניין – קל / פעל

(2) יְשִׁיבָה

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, מס' 11241, קיץ תשפ"ב, 2022, מועד ב

16. א. נועדה / מיועדת / נועדת

מטרידות / טורדות / הטרידו / טרדו / מטרידה / הטרידה

תוהים / תהו

משתמשים

נוכחו / נוכחים

משפרת

לעורר / יעוררו

ב. הנחיות / הנחיית

מוסד

צרכים

הופעה

השתתפות

תגובת

מקרה

טענות

הזדמנות

17. א. (1)

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
חִשְׁכוֹן	תִּקְנוֹן
בְּרָרָה	נִילוּנִית
נִנְעַל	מְחִיקוֹן
מְלוּי	דְּבִקִית

(2) ננעל – בניין נפעל

ב. אישי צורן גזירה, משמעותו היא שם תואר / תכונה.

פְּבוּדִי צורן נטייה, משמעותו היא שייכות / קניין.